Newsletter

תובענות ייצוגיות

אוקטובר-דצמבר 2025

בס"ד

עו"ד דורון רדעי עו"ד ניצן גדות

1 **סמכות בית משפט במסגרת דיון באישור הסכם פשרה בתביעה ייצוגית**

ע"א 72588-03-25 בית חולים הלל יפה ואח' נ' גדעון סער ואח'

2 **העדר סמכות בימ"ש לשנות תנאי מהותי בהסכם פשרה ללא הסכמת הצדדים**

ע"א 49333-06-25 דקלה – חברה לביטוח בע"מ נ' עופר דוידי ואח'

---

1 סמכות בית משפט במסגרת דיון באישור הסכם פשרה בתביעה ייצוגית

ע"א 72588-03-25 בית חולים הלל יפה ואח' נ' גדעון סער ואח'

ערעור שהגישה המדינה בשם בתי החולים הממשלתיים הלל יפה וברזילי על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב–יפו (כבוד השופטת הדס עובדיה), בת"צ 29582-10-20. בית המשפט המחוזי אישר הסדר פשרה בתובענה ייצוגית, אולם הוסיף לו סייג מהותי בניגוד לעמדת הצדדים, ולפיו ההסדר לא יקים מעשה בית דין ביחס לתביעות פרטניות של חברי הקבוצה.

בקשת האישור הוגשה נגד שני בתי החולים ונגד קופות החולים כללית ומאוחדת, בטענה לפגיעה בפרטיות המטופלים עקב מכירה או מסירה של ציוד רפואי שהכיל מידע רפואי אישי, בניגוד לדין. לאחר שההליכים נגד קופות החולים הסתיימו בנפרד, גיבשו הצדדים הסדר פשרה עם בתי החולים. ההסדר התמקד בשיפור ההגנה על פרטיות המטופלים ובאבטחת המידע, וכלל התחייבויות להסדרה החורגת, לטענת הצדדים, מדרישות הדין ומשרד הבריאות. לא נקבע במסגרתו פיצוי כספי אישי, אך הוסכם כי פסק הדין המאשר אותו יקים מעשה בית דין ביחס לעילות ולטענות שנכללו בבקשת האישור.

בית המשפט המחוזי סבר כי בהיעדר פיצוי לחברי הקבוצה אין לחסום את אפשרותם להגיש תביעות פרטניות, והורה על החרגתן מתחולת מעשה בית הדין, אף שהצדדים התנגדו במפורש לשינוי זה. בפסק הדין הובעה גם הסתייגות בשאלה אם ניתן מלכתחילה לברר את טענות הפגיעה בפרטיות בהליך ייצוגי נגד בתי החולים הממשלתיים. בערעור נטען כי בית המשפט אינו מוסמך לשנות תנאי מהותי של הסדר פשרה ללא הסכמת הצדדים, וכי ההתחייבויות לשיפור ההסדרה מהוות תמורה בעלת ערך לקבוצה, המצדיקה קביעת מעשה בית דין.

במהלך קדם הערעור הגיעו הצדדים להסכמה על נוסח מתוקן: ההסדר יקים מעשה בית דין ויחסום תביעות ייצוגיות ופרטניות בסוגיה הנדונה, אך יוחרגו ממנו תביעות פרטניות בגין נזק ממשי וקונקרטי שיוכח. ההחרגה אינה חלה על עילות של פגיעה באוטונומיה או על פיצוי ללא הוכחת נזק. לאחר פרסום ההודעה על ההסדר המתוקן לא הוגשו התנגדויות או בקשות לפרישה מן הקבוצה.

בית המשפט העליון (מפי כבוד השופט עופר גרוסקופף ובהסכמת כבוד השופטים אלכס שטיין וגילה כנפי-שטייניץ) קיבל את הערעור ואישר את הסדר הפשרה בנוסחו המתוקן. נקבע כי ככלל עומדות לפני בית המשפט שלוש דרכי פעולה ביחס להסדר פשרה ייצוגי: אישורו, דחייתו או קבלת הסכמת הצדדים לשינויו. אין הוא מוסמך לשנות בעצמו תנאי מהותי בהסדר, למעט עניינים שהחוק מסר במפורש לשיקול דעתו, כגון מינוי בודק או קביעת הגמול ושכר הטרחה. בית המשפט הותיר בצריך עיון את האפשרות לקיומה של סמכות טבועה להתעלם מהסכמות החורגות מלכתחילה מגדר הנושאים שהצדדים רשאים להסדיר. עוד הבהיר כי אם עילת התביעה כלל אינה ניתנת לבירור בהליך ייצוגי, אין בכך הצדקה לשינוי חד-צדדי של הפשרה, אלא מתעוררת שאלת מחיקת ההליך. במקרה זה סבר כי ברמה הלכאורית ניתן לברר את התובענה כייצוגית, וכי ההסדרה העודפת והתיחום המצומצם של הוויתור על תביעות פרטניות מצדיקים את אישור הפשרה המתוקנת. המשך ביצועה נותר בפיקוח בית המשפט המחוזי.

בעניין סמכות בית המשפט לשנות הסדר פשרה נקבע: "בפניו של בית המשפט הדן בבקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית ניצבות שלוש אפשרויות: האחת, לאשר את הסדר הפשרה; השנייה, לקבל את הסכמת הצדדים לשינוי הסדר הפשרה; השלישית, לדחות את הסדר הפשרה. ומכלל הן אתה שומע לאו – בית המשפט אינו רשאי לאשר את הסדר הפשרה באופן חלקי, קרי לשנות את תוכנו ללא הסכמת הצדדים – כך, למעט בעניינים שהוגדרו במפורש בחוק כמסורים לשיקול דעת בית המשפט, כגון מינוי בודק או קביעת הגמול ושכר הטרחה" (פסק דין מיום 2.12.2025).

בשם המערערים: עו"ד יואב שחם. בשם המשיבים: עו"ד טל רכניץ.

העדר סמכות בימ"ש לשנות תנאי מהותי בהסכם פשרה ללא הסכמת הצדדים

ע"א 49333-06-25 דקלה – חברה לביטוח בע"מ נ' עופר דוידי ואח'

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב–יפו (סגנית הנשיא, כבוד השופטת רחל ברקאי) אשר אישר הסדר פשרה בתובענה ייצוגית בתחום הביטוח, תוך הוראה שהפיצוי לחברי הקבוצה יכלול הפרשי הצמדה וריבית, וכן הורה על מינוי מפקחת לביצוע ההסדר ששכרה ישולם בידי המבטחת. המבטחת השיגה על כך שהוראות אלו הוספו להסדר ללא הסכמת הצדדים.

בית המשפט העליון (מפי כבוד השופט עופר גרוסקופף ובהסכמת כבוד השופטות דפנה ברק-ארז ויעל וילנר) הדגיש כי בחינת הסדר פשרה כ"ראוי, הוגן וסביר" לפי סעיף 19(א) לחוק תובענות ייצוגיות מחייבת השוואה בין התועלת הצפויה לחברי הקבוצה לפי הפשרה לבין הסעדים שהיו עשויים לקבל אילו התקבלה התובענה, תוך שקלול סיכויי ההצלחה. במסגרת השוואה זו יש להתחשב גם בהפרשי הצמדה וריבית שעשויים היו להיפסק; בהליך שעניינו תגמולי ביטוח יש לכך חשיבות הן מכוח סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח הן מכוח הדין הכללי.

עם זאת, חזר בית המשפט על ההלכה שנקבעה בעניין הלל יפה, שלפיה לא ניתן לשנות תנאי מהותי בהסדר פשרה ללא הסכמת הצדדים. הפגם שנפל בפסק הדין המחוזי תוקן בהסכמות שהושגו בערעור: הפיצוי הפרטני יביא בחשבון הפרשי הצמדה וריבית, אך סכום החיוב הכולל של דקלה לא יעלה על הגבוה מבין 3 מיליון ש"ח לבין הסכום שהיה משתלם ללא תוספת הפרשי הצמדה וריבית. ככל שנדרש, יופחת התשלום היחסי לחברי הקבוצה בהתאם למנגנון זה.

באשר למפקחת על ביצוע ההסדר נקבע כי שכרה ישולם על ידי דקלה, בנוסף לסכומי הפיצוי ולא מתוכם, לאחר שתינתן למבטחת הזדמנות להתייחס לדרישת התשלום. אף שההסכמה בעניין זה ייתרה את ההכרעה במחלוקת העקרונית, בית המשפט ציין כי סמכותו למנות מפקח על ביצוע הסדר הפשרה מעוגנת בסעיפים 19(ד)(1) ו-20(ו) לחוק, והיא נבדלת משינוי התנאים המהותיים של ההסדר. הערעור התקבל אפוא בחלקו, אישור הפשרה נותר על כנו בכפוף להבהרות, וההליך הוחזר לבית המשפט המחוזי לשם פיקוח על השלמת הביצוע, ללא צו להוצאות בערעור (פסק דין מיום 31.12.2025).

בשם המערערת: עו"ד שי תמר; עו"ד עדי ערמן. בשם המשיבים: עו"ד אבנר גבאי; עו"ד עודד יחיאל. בשם המדינה: עו"ד יואב שחם.

רעיונות, הצעות, דעות ניתן לשלוח אלינו למייל: office@rgl.co.il

לרישום לקבלת ניוזלטר תובענות ייצוגיות במייל ו/או לעיון בגיליונות קודמים היכנסו ללינק:

www.rgl.co.il/newsletter **או סרקו את הברקוד:**